

ad 5.) At Bibliotekerne til enhver Tid skulde kunne gøre deres Ret gældende lige over for en forsømmelig Bogtrykker, hvor lang Tid der end hængaar, vil vistnok stride mod almindelige Retsregler om Fordringers Forældelse. — Straffebestemmelserne bør være saa lempelige og lidet trykkende som muligt, et venskabeligt og tillidsfuldt Forhold mellem Bibliotekerne og Bogtrykkerne vil være det mest tjenlige for Afleveringen.

Jeg skal nu gaa over til, hvad jeg kunde have at bemærke særlig for Statsbibliotekets Vedkommende.

Dette Bibliotek blev i sin Tid oprettet med den nationale Litteratur som alt overvejende Bestanddel, hvorved dets Stilling jo bliver ikke lidt forskellig fra det store kongelige Biblioteks og Universitetsbibliotekets. Denne Samling af Nationallitteraturen skulde dannes ved Overførelse af det kongelige Biblioteks Dublet fra dets Magasiner til Aarhus.

Forholdet har imidlertid udviklet sig anderledes. Det kongelige Bibliotek gør Fordring paa at beholde et „Slideeksemplar“ af alle de Bøger, som kunne antages at blive udlaant oftere, altsaa alle de værdifulde Skrifter. Herved umuliggøres det for Statsbiblioteket at komme i Besiddelse af Nationallitteraturen, thi det Antal Bøger, der tilbageholdes af det kongelige Bibliotek ikke blot for nærværende Aar, men ogsaa af hele det forrige Aarhundredes Afleveringer, er saa stort, at det ligger langt over Statsbibliotekets pekuniære Kræfter at anskaffe dem. Ikke nok hermed, det kongelige Bibliotek gør endogsaa Fordring paa til enhver Tid at kunne kalde tilbage de Bøger, som det en Gang har overladt Statsbiblioteket som Ejendom.

Paa Grund af ovenberørte Ufuldkommenheder i Forordningen af 20de Januar 1832 indkomme jo Afleveringseksemplarerne ofte i en meget ufuldkommen Stand. Ved venskabelig Henvendelse til Forlæggere og Bogtrykkere kan dog det kongelige Bibliotek forholdsvis let naa at komplettere sine egne Eksemplarer, men dette kommer kun sjældent Statsbibliotekets Eksemplar til gode, og Statsbiblioteket er uden direkte Forbindelse med Bogtrykkerne og udelukket fra at føre Kontrol med det afleverede.

Det store Arbejde med at undersøge og kollationere begge de afleverede Eksemplarer er mere end man kan fordre af det kongelige Bibliotek. Dette bevirker en yderligere Forringelse i Statsbibliotekets Forsyning og lægger yderligere Beslag paa detses smaa Midler.

Alt i alt er Statsbibliotekets Stilling ganske retløs. Hverken over for det kongelige Bibliotek eller over for de afleveringspligtige har det nogen Ret eller Kontrol.

Det vilde derfor være af største Betydning for Statsbiblioteket, om der i en eventuel Lov kunde optages Bestemmelser om, enten at det ene af det kongelige Biblioteks Pligteksemplarer afleveredes direkte til Statsbiblioteket i Aarhus, som saa fik Ret til at kontrollere dets Aflevering, — det kongelige Bibliotek kunde da faa en Bevilling til Anskaffelse af „Slideeksemplarer“ — eller at Afleveringspligten udvidedes til at omfatte 4 Eksemplarer, hvoraf det ene afgaves til Statsbiblioteket i Aarhus. Dette Bibliotek vil ved en praktisk og god Ordning kunne blive af saa stor Betydning for hele Befolkningen udenfor Hovedstaden, at en slig Udvidelse godt kunde anses for forsvarlig. Statsbiblioteket i Aarhus vilde herved faa en uafhængig og retslig begrundet Stilling, svarende til den Vigtighed, det upaatvivlelig vil faa for Oplysning og Kulturfremskridt i Folket.

Aarhus, den 12te Januar 1902.

Allerærbødigst

J. Hoffmeyer.